

Systematisch literatuuronderzoek in meerdere databases voor biomedische onderzoeks- en klinische vragen: Een geavanceerde aanpak

Inleiding

Het zoeken en vinden van wetenschappelijke literatuur voor onderzoeks- en klinische vragen in de gezondheidszorg is een behoorlijke uitdaging. Met name bij systematische reviews mogen geen belangrijke artikelen gemist worden. De vele soorten van bronnen en het combineren van de resultaten daaruit tot een hanteerbare persoonlijke database vereisen een systematische aanpak van zoeken en verwerken. In deze cursus wordt een systematisch stappenplan voor het zoeken uitgewerkt waardoor bijv. belangrijke zoektermen niet gemist worden, fouten voorkomen worden en op tijd in het zoekproces bespaard kan worden.

Voor wie?

De cursussen zijn bedoeld voor informatiespecialisten/clinical librarians/medewerkers in bibliotheken/kenniscentra/mediatheken e.d. in de lichamelijke en geestelijke gezondheidszorg en opleidingen binnen dit veld, plus nauw verwante instellingen, die lid zijn van de KNVI-BMI.

Meer informatie over het KNVI lidmaatschap: <https://www.knvi.nl/over-lidmaatschap>

Dit cursusaanbod is niet gericht op patiënten, patiëntenverenigingen, onderzoekers, subsidiegevers, zorgverzekeraars, artsen of andere biomedische beroepsbeoefenaars.

Kennis van en ervaring met het zoeken in verschillende biomedische en verwante databases, vertrouwd zijn met trefwoordsystemen zoals Medical Subject Headings (MeSH) en Booleaanse operatoren, zijn een vereiste. Deze cursus is een praktische aanvulling op de cursus Systematische Reviews voor informatiespecialisten en kan als vervolg op de PubMed cursussen (I, II en III) beschouwd worden.

1. Cursusbeschrijving

In deze cursus leer je een methode gebruiken om op een gestructureerde manier gedegen zoekstrategieën in meerdere databases op te zetten. Of je nu voor een systematisch review zoekt of meer globaal op zoek bent naar achtergrondinformatie, je wilt voorkomen dat de klant belangrijke artikelen mist en toch niet teveel referenties hoeft door te nemen. Hoe weet je wanneer je de meest optimale zoekstrategie hebt gevonden, wanneer kan je stoppen met de zoekstrategie verbeteren? Welke combinatie van databases het beste is bij literatuuronderzoek voor systematische reviews is in een prospectieve studie onderzocht.[1]

De zoekmethode bestaat uit een stappenplan waarmee je van vraag tot een zo goed mogelijke set van referenties komt voor de klant om verder mee te werken: niet te weinig, niet teveel en zoveel mogelijk relevante referenties in de resulterende set. Deze aanpak is in de loop van jaren ontwikkeld binnen Erasmus MC en blijkt succesvol te zijn in zowel de kwaliteit van de zoekacties als de snelheid van het ontwikkelen ervan.[2]

2. Opzet

De cursus is zoveel mogelijk hands-on.

Ter voorbereiding van de cursus ontvang je een opdracht om van een eigen vraag (bijvoorbeeld van een klant) zoveel mogelijk relevante zoektermen te verzamelen in de database van jouw voorkeur. Tijdens de cursus zal aan de hand van een gezamenlijke onderzoeksvraag ingegaan worden op het toepassen van de systematische zoekmethode.

Per onderdeel ga je zelf aan de slag om de methode toe te passen op je eigen onderzoeksvraag.

Een handleiding met stappen en tips is beschikbaar voor gebruik in de cursus en als naslag.

In de cursus kan je gebruik maken van de databases/bronnen: PubMed (Medline), Ovid (Embase, Medline, PsycINFO), EBSCOhost (Embase, Medline, PsycINFO, Cinahl), Embase.com, Cochrane Library (Wiley), Web of Science, Scopus en Google Scholar.

3. Leerdoelen

Het leerdoel van de cursus is:

Een vraag efficiënt vertalen in optimale zoekstrategieën in de belangrijkste databases met behulp van een helder uitgewerkt stappenplan.

De aanpak bestaat uit de volgende elementen:

1. Analyseren van de onderzoeks- cq. klinische vraag
2. Efficiënt verzamelen van relevante zoektermen (thesaurus en vrije tekst)
3. Op een gestructureerde manier opbouwen van een eerste concept zoekstrategie in een Word document
4. Deze zoekstrategie optimaliseren met behulp van een aantal stappen
5. Vertalen van de zoekstrategie van de ene database naar de syntax van een andere database op betrouwbare en snelle wijze

De methode is toe te passen in verschillende databases en interfaces. De methode werkt het handigst vanuit Embase.com, maar is ook toepasbaar vanuit Embase/Medline(Ovid) en vanuit PubMed(Medline).

Daarvoor zijn wel enige aanpassingen in het stappenplan nodig.

4. Cursusmateriaal

Tevoren wordt een introductiedocument per e-mail toegestuurd met een opdracht ter voorbereiding. Ter plekke wordt een praktische handleiding uitgedeeld, eventueel aangepast aan de mogelijkheden van de cursisten (welke databases zijn toegankelijk en via welke interface). De Handout wordt ook via e-mail toegestuurd. Een aantal nuttige links zijn beschikbaar voor gebruik tijdens en na de cursus.

5. Docenten

De docenten hebben ruime ervaring met literatuuronderzoek en in het geven van workshops en cursussen zowel binnen het Erasmus MC als daarbuiten, nationaal en internationaal.

Ze zijn goed bekend met o.a. Medline via PubMed, Ovid en Embase.com.

Wichor Bramer (<https://nl.linkedin.com/in/wichor>), Biomedisch informatiespecialist, Erasmus MC Rotterdam

Gerdien de Jonge (<https://www.linkedin.com/in/gerdien-de-jonge-3a20aa6a/>), Biomedisch Informatiespecialist, Erasmus MC Rotterdam

1. Bramer WM, Rethlefsen ML, Kleijnen J, Franco OH (2017) Optimal database combinations for literature searches in systematic reviews: a prospective exploratory study. *Syst Rev* 6: 245.
2. Bramer WM, Rethlefsen ML, Mast F, Kleijnen J (2017) Evaluation of a new method for librarian-mediated literature searches for systematic reviews. *Res Synth Methods*.

6. Voorwaarden

Voor de algemene voorwaarden van de cursus zie [link](#)